Жинақтаушы зейнетақы жүйесінің 2011 жылғы 1 қаңтардағы ағымдағы жағдайы

2011 жылғы 1 қаңтарда 13 жинақтаушы зейнетақы қоры (бұдан әрі – қорлар) өз қызметін жүзеге асырды. 2010 жылғы желтоқсан айында заңды тұлғаларға зейнетақы жарналарын тарту және зейнетақы төлемдерін жүзеге асыру жөніндегі қызметке лицензия берілген жоқ.

15 заңды тұлғаның қорлардың зейнетақы активтерін инвестициялық басқаруға лицензиясы бар, оның ішінде 12 қор зейнетақы активтерін дербес басқару лицензиясына ие.

Есепті күнде 10 екінші деңгейдегі банк кастодиандық қызметті жүзеге асырды. Сонымен бірге, 6 екінші деңгейдегі банк қорларға кастодиандық қызмет көрсетті: «HSBC Банк Қазақстан» АҚ еншілес банкі, «Банк Центр Кредит» АҚ, «Қазақстан Халық Жинақ Банкі» АҚ, «Еуразиялық Банк» АҚ, «АТФ Банк» АҚ, «Ситибанк Қазақстан» АҚ.

Қорлардың салымшылары (алушылары)

Міндетті зейнетақы жарналары бойынша салымшылар (алушылар) шоттарының саны 2011 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 2 252,6 млрд. теңге жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасымен 7 989 782 болды. Міндетті зейнетақы жарналарын аударатын салымшылар шоттарының саны 2010 жылы 257 654 (3,3%) ұлғайды, жинақталған зейнетақы қаражаты да 397,4 млрд. теңге (21,4%) ұлғайды.

2011 жылғы 1 қаңтарда міндетті зейнетақы жарналары бойынша салымшылар (алушылар) шоттарының ең көп саны бұрынғыша 4 қорда жинақталды: «Қазақстан Халық Банкі» – 25,7%, «МЖЗҚ» – 22,4%, «Ұлар Үміт» – 13,9% және «БТА Қазақстан» – 9,7% немесе олардың үлесіне барлық қорлар салымшыларының жалпы санының 71,7%-ы келеді.

Ерікті зейнетақы жарналары бойынша салымшылар (алушылар) шоттарының саны 2011 жылғы 1 қаңтардағы жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасы 1,2 млрд. теңгемен 39 534 болды. Ерікті зейнетақы жарналарын аударатын салымшылар шоттарының саны 2010 жылы 2 148 бірлікке (5,2%) азайды.

Ерікті кәсіби зейнетақы жарналары бойынша салымшылар шоттарының саны 2011 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасы 102,2 млн. теңгемен 4 045 болды. Ерікті кәсіби зейнетақы жарналарын аударатын салымшылар (алушылар) шоттарының саны 2010 жылы 31 бірлікке (0,8%) азайды.

Салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаражаты

Салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаражаты 2010 жылы 397,7 млрд. теңге (21,4%) ұлғайып, 2011 жылғы 1 қаңтарда 2 258,2 млрд. теңге болды. Жинақталған зейнетақы қаражатының айлық орта өсімі 2010 жылы 33,1 млрд. теңгені құрады.

Зейнетақы жарналарының жалпы түсуі 2010 жылы 332,9 млрд. теңгеге (22,4%) ұлғайып, 2011 жылғы 1 қаңтарда 1 821,7 млрд. теңге болды.

Зейнетақы активтерін инвестициялаудан түскен, салымшылардың (алушылардың) шоттарына бөлінген «таза» инвестициялық кіріс сомасы (комиссиялық сыйақыны шегергенде) 2011 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 571,4 млрд. теңге болды. 2010 жылы «таза» инвестициялық кіріс 89,7 млрд. теңгеге (18,6%) ұлғайды.

Салымшылардың (алушылардың) 2009 жылғы 1 қаңтардан бастап 2011 жылғы 1 қаңтарға дейінгі кезеңде жинақталған зейнетақы қаражатының көлемі мынадай көрсеткіштермен сипатталды:

млрд. теңге

Күні	1.01.09	1.01.10	1.01.11	1.01.10 салыстырғандағы өсім	1.01.10 (%) салыстырғандағы өсім
Жинақталған зейнетақы қаражаты	1 420,5	1 860,5	2 258,2	397,7	21,4
Зейнетақы жарналары	1 184,7	1 488,8	1 821,7	332,9	22,4
«Таза» инвестициялық кіріс	307,0	481,7	571,4	89,7	18,6
«Таза» инвестициялық кірістің жинақталған зейнетақы қаражаты сомасындағы үлесі	21,6	25,9	25,3	-	-0,6%- дық тармақ

2011 жылғы 1 қаңтарда жинақталған зейнетақы қаражатының ең көп сомасы 4 қорда жинақталды: «Қазақстан Халық Банкі» – 712,2 млрд. теңге (31,5%), «МЖЗҚ» – 375,6 млрд. теңге (16,6%), «Ұлар Үміт» – 317,5 млрд. теңге (14,1%) және «БТА Қазақстан» – 177,7 млрд. теңге (7,9%), бұл 4 қордың үлесіне барлық қорлардағы жинақталған зейнетақы қаражаты көлемінің немесе жиынтығының 71,7%-ы келді.

Зейнетақы жарналарының, «таза» инвестициялық кірістің және жинақталған зейнетақы қаражатының өзгеру динамикасы

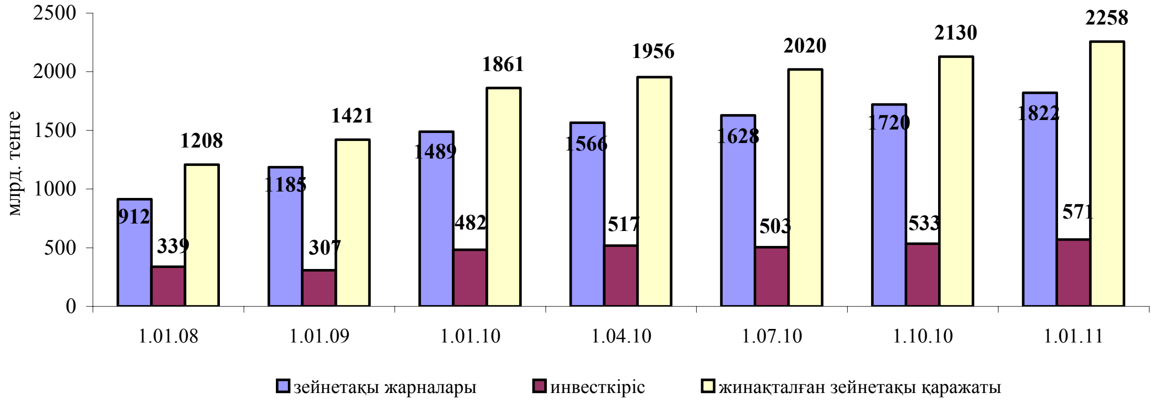

Міндетті зейнетақы жарналарын уақтылы аудармау, жинақталған зейнетақы қаражатын аударым жасауды уақтылы жүзеге асырмау және зейнетақы активтерін тиісінше басқармау үшін өсімпұл сомасы 2010 жылы 2,0 млрд. теңгеге (17,9%) өсіп, 2011 жылғы 1 қаңтарда 13,2 млрд. теңге болды.

Зейнетақы төлемдері және қорлардан сақтандыру ұйымдарына аударымдар 2011 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 186,9 млрд. теңге болды немесе 2010 жылы 54,7 млрд. теңгеге (41,4%) өсті.

2010 жылдың басынан бастап зейнетақы аннуитет шарттарына сәйкес сақтандыру ұйымдарына алушылардың жинақталған зейнетақы қаражатын аударым жасау жалпы сомасы 11,9 млрд. теңгеге 6 308 алушыға жүзеге асырылды. Зейнетақы аннуитет шарттарына сәйкес сақтандыру ұйымдарына алушылардың жинақталған зейнетақы қаражатын аударым жасаудың жалпы сомасы 2011 жылғы 1 қаңтарда 15,7 млрд. теңгені құрады.

Жинақтаушы зейнетақы жүйесі жөніндегі ақпаратты Агенттіктің сайтында орналастыру, сондай-ақ қорлардың ақпаратты бұқаралық ақпарат құралдарында жариялауы салымшыларға (алушыларға) қорды дербес таңдауға және зейнетақы заңнамасы бойынша берілген жинақталған зейнетақы қаражатын бір қордан екінші қорға аудару құқығын пайдалануға мүмкіндік береді.

2011 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша жинақталған зейнетақы қаражатын бір қордан екінші қорға аудару 2010 жылы 397,4 млрд. теңгеге (55,9%) ұлғайып, 1 107,7 млрд. теңгені құрады.

Қорлардың зейнетақы активтерінің құрылымы

2011 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша ЗАИБЖАҰ-да инвестициялық басқаруда болған зейнетақы активтерінің жиынтық көлемі 2010 жылы 399,3 млрд. теңгеге немесе 21,46%-ға өсіп, 2 260,1 млрд. теңге болды.

2010 жылғы 1 қаңтардан бастап 2011 жылғы 1 қаңтарға дейінгі кезеңде зейнетақы активтерінің орташа айлық өсуі 33,3 млрд. теңге болды.

Зейнетақы активтерінің жиынтық көлемінің өзгеру динамикасы

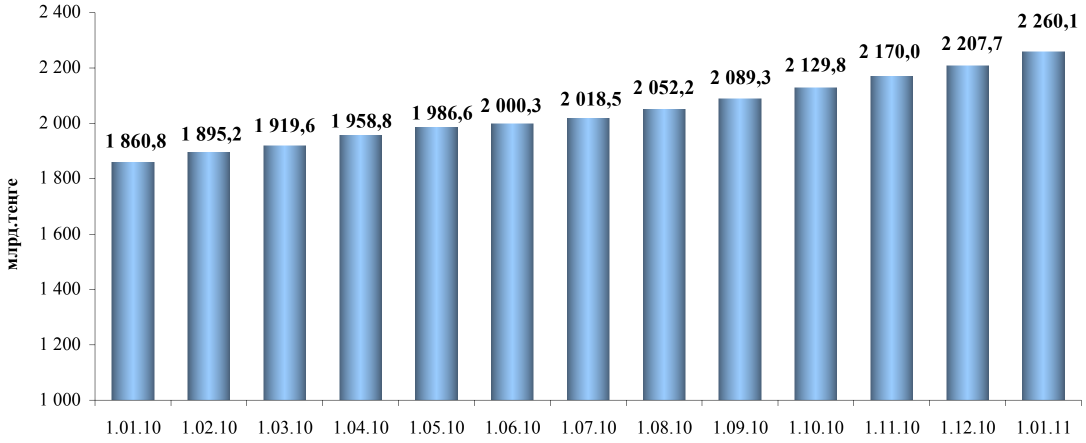

Зейнетақы активтерінің жиынтықты көлемін бөлу

ЗАИБЖАҰ / ЖЗҚ	Зейнетақы активтері	
	млн. тенге	**в %**
«Қазақстан Халық Банкі жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ, «Қазақстан Халық Банкі» АҚ еншілес ұйымы	**713 956**	31,59
"ГНПФ" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	**376 048**	16,64
"Жетісу" ЗАИБЖАҰ" АҚ	**368 034**	16,28
"ҰларҮміт" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	**317 281**	14,03
"АМАНАТ ҚАЗАҚСТАН жинақтаушы зейнетақы қоры " АҚ	**50 753**	2,25
«БТА Банкі» АҚ еншілес ұйымы «БТА Қазақстан жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	**176 557**	7,81
"GRANTUM Asset Management" ЗАИБЖАҰ" АҚ («Қазкоммерцбанк» АҚ ЕҰ)	**150 258**	6,65
"ГРАНТУМ жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ («Қазкоммерцбанк» АҚ еншілес ұйымы)	**150 258**	6,65
«Капитал» ЖЗҚ» АҚ - «Банк ЦентрКредит» АҚ еншілес ұйымы	**110 750**	4,90
"Мұнайгаз - Дем" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	**77 734**	3,44
"Еуразиялық жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	**73 412**	3,25

"Нұр-Траст" ЗАИБЖАҰ" АҚ, "Нұрбанк" АҚ еншілес ұйымы	**67 887**	3,00
"Нұрбанк" АҚ еншілес ұйымы "Атамекен" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	**67 887**	3,00
"Отан" ашық жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	**62 561**	2,77
"РЕСПУБЛИКА жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	**58 271**	2,58
"Қазақмыс жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	**24 667**	1,09
Барлық ЖЗҚ бойынша жиынтығы	**2 260 135**	**100,00**

Инвестицияланған зейнетақы активтерінің көлемі 2010 жылы 384,2 млрд. теңгеге немесе 20,9 %-ға өсіп, 2011 жылғы 1 қаңтарда 2 223,8 млрд. теңгені құрады.

Жинақтаушы зейнетақы қорларының инвестициялық портфеліндегі ҚР эмитенттерінің мемлекеттік бағалы қағаздарының үлесі инвестицияланған зейнетақы активтерінің жалпы көлемінің 44,3%-ын (1 000,6 млрд. теңге) құрайды және 2010 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша осыған ұқсас көрсеткішке қатысты 33,7%-ға немесе 252,0 млрд. теңгеге өсті. 2011 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша мемлекеттік емес бағалы қағаздардың үлесі инвестицияланған зейнетақы активтерінің жалпы көлемінің 34,03%-ын құрады (756,6 млрд. теңге).

ЖЗҚ жиынтық инвестициялық портфелі

Қаржы құралдары	1.01.2010 ж.		1.01.2011 ж.	
	млн. тенге	%	млн. тенге	%
ҚР мемлекеттік бағалы қағаздары, оның ішінде	**748 525**	**40,69**	**1 000 562**	**44,99**
ҚР еурооблигациялары	0	0	0	**0**
Қаржы министрлігінің бағалы қағаздары	661 037	35,93	853 999	**38,40**
Ұлттық Банктің ноттары	87 488	4,76	140 968	**6,40**
Жергілікті атқару органының бағалы қағаздары	0	**0,0**	5 595	**0,25**
Шетел эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздары	**222 235**	**12,08**	**185 942**	**8,36**
акциялар	50 701	2,76	46 913	**2,11**
облигациялар	171 534	9,32	139 030	**6,25**
Шетел инвестициялық қорларының пайлары	**0**	**0**	**0**	**0,00**
Халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары	**74 207**	**4,03**	**43 692**	**1,96**
Шетел эмитенттерінің мемлекеттік бағалы қағаздары	**17 585**	**0,96**	**31 450**	**1,41**
Тазартылған алтын	**0**	**0**	**29 893**	**1,35**
ҚР эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздары, оның ішінде	**678 568**	**36,88**	**756 568**	**34,03**
акциялар	196 672	10,69	188 760	**8,49**
облигациялар, оның ішінде	481 896	26,19	567 808	**25,54**
Шетел валютасында номинирленген	20 685	1,12	22 128	**1,00**
теңгеге номинирленген	461 211	25,07	545 679	**24,54**
Екінші деңгейдегі банктердегі салымдар	**92 098**	**5,01**	**176 226**	**7,93**
Туынды бағалы қағаздар	**6 400**	**0,35**	**-570**	**-0,03**
Жиынтығы	**1 839 618**	**100**	**2 223 762**	**100,00**

ҚР эмитенттері дефолтқа жол берген бағалы қағаздардың үлесі 2011 жылғы 1 қаңтарда зейнетақы активтерінің жалпы көлемінің 1,54%-ын құрады, абсолюттік мәні бойынша 35,02 млрд. теңге болды.

Қорлардың номиналды кірісінің коэффициенті туралы мәліметтер

2011 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша жинақтаушы зейнетақы қорларының зейнетақы активтері бойынша номиналды кірістің орташа алынған коэффициенті:

– 2005 жылғы желтоқсан айынан – 2010 жылғы желтоқсан айы кезеңінде – 43,55% (ұқсас кезеңдегі инфляцияның жинақталған деңгейі – 61,44%). Номиналды кірістің орташа алынған түзетілген коэффициенті – 41,48%.

– 2007 жылғы желтоқсан айынан – 2010 жылғы желтоқсан айы кезеңінде – 16,05% (ұқсас кезеңдегі инфляцияның жинақталған деңгейі – 25,36%);

– 2009 жылғы желтоқсан айынан – 2010 жылғы желтоқсан айы кезеңінде – 4,39% (ұқсас кезеңдегі инфляцияның деңгейі – 7,80%) құрады.

Жинақтаушы зейнетақы қорларының номиналды кірісі коэффициентінің өзгеруі 2011 жылғы 1 қаңтарда 2010 жылғы 1 қаңтардағы көрсеткішпен салыстырғанда мынандай сипатта болды:

- 60 ай ішіндегі номиналды кіріс коэффициенті 3,97 пайыздық тармаққа азайды;
- 36 ай ішіндегі номиналды кіріс коэффициенті 5,49 пайыздық тармаққа көбейді;
- - 12 ай ішіндегі номиналды кіріс коэффициенті 7,56 пайыздық тармаққа көбейді;

Қорлардың зейнетақы активтерінің және номиналды кіріс коэффициенттерінің арақатынасы

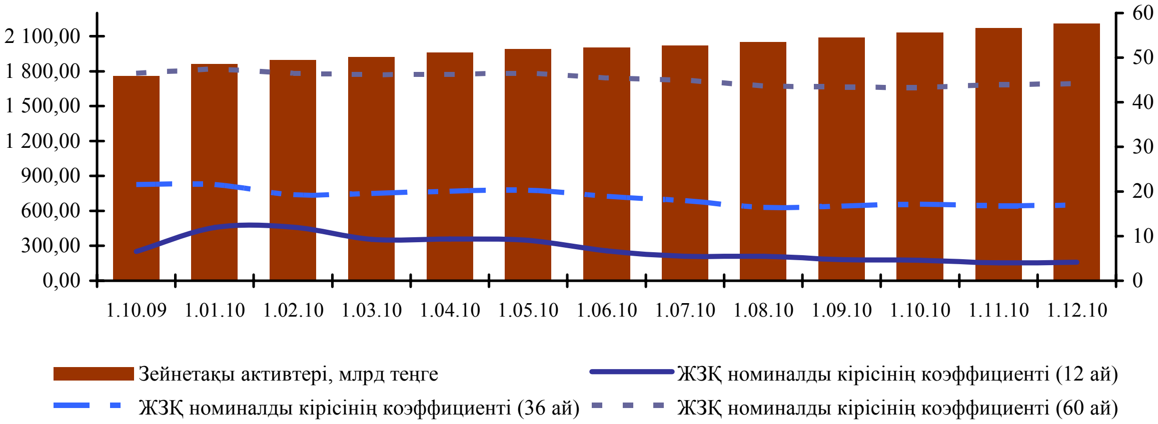

Қорлардың қаржылық жай-күйі

Қорлардың жиынтық капиталы 2011 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 84,2 млрд. теңге болды, оның ішінде жарғылық капитал – 44,2 млрд. теңге немесе жиынтық капиталдың жалпы көлемінің 52,5%-ы болды. Қорлар бойынша активтердің жалпы сомасы 2011 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 88,2 млрд. теңге болды.

2010 жылғы қаңтар - желтоқсан айларында 5 қор («Ұлар Үміт», «АМАНАТ Қазақстан», «БТА Қазақстан», «Қазақмыс» және «Республика») жалпы сомасы 3,3 млрд. теңге шығынға ұшырады, бұл ретте 8 қор жалпы сомасы 11,5 млрд. теңге пайда алды. Қорлардың таза кірісінің жалпы сомасы 2011 жылғы 1 қаңтарда 8,2 млрд. теңге болды.

Қорлардың меншікті активтері есебінен қаржы инвестициялары 2011 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 69,4 млрд. теңге немесе қорлардың жиынтық активтерінің 78,7%-ы болды.

Қорлар меншікті активтерін Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздарына – 63,1%, Қазақстан Республикасы эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздарына – 14,3%, екінші деңгейдегі банктердегі салымдарға – 19,3%, шетел

эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздарына – инвестициялардың жалпы көлемінің 3,3%-ын орналастырды.

Республика экономикасындағы зейнетақы секторының рөлі

Республика экономикасындағы зейнетақы секторының рөлін сипаттайтын қатысты көрсеткіштердің динамикасы	**1.01.05**	**1.01.06**	**1.01.07**	**1.01.08**	**1.01.09**	**1.01.10**	**1.01.11**
ЖІӨ млрд.теңге	5 870,1	7 453,0	10 139,5	12 849,8	16 052,9	17 007,6	19 303,6 *
Жинақталған зейнетақы қаражатының ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	8,2	8,7	9,0	9,4	8,8	10,9	11,7
Зейнетақы жарналарының ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	6,5	6,9	6,7	7,1	7,4	8,8	9,4
«Таза» инвестициялық кірістің ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	2,0	2,1	2,5	2,6	1,9	2,8	3,0
Қорлардың жиынтық капиталының ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4	0,4

* - Қазақстан Республикасы Экономикалық даму және сауда министрлігінің болжам деректері